

WERKSESSIE:

AANWIJSBEVOEGDHEID

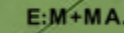

8 mei 2025

**SERVICEPUNT
DUURZAME ENERGIE**

Een samenwerking van:

Inhoud werksessie

- A | Wat is de rol van het warmteprogramma?
- B | Wat moet je regelen om de aanwijsbevoegdheid te kunnen inzetten?
- C | Waar op letten bij het inzetten van de aanwijsbevoegdheid?
- D | Waarom nu inzetten voor bestaande projecten?
- E | Hoe kan de aanwijsbevoegdheid worden ingezet?
- F | *Break out: hoe gaat het bij jullie?*
- G | Vragen en slot

A.1 | Wat is de rol van het warmteprogramma?

- Duidelijk maken wat er in de afgelopen en komende periode **is gebeurd** en **gaat gebeuren**
- Bevat **in ieder geval** informatie voor het inzetten van de aanwijsbevoegdheid (art. 4.25a Bkl):
 - Overzicht van **locaties**
 - Overzicht van gebouwen dat wordt **geïsoleerd**
 - Overzicht van **toegedachte energie-infrastructuur** per locatie
 - Beschrijving van **de kosten** voor de realisatie van de energie-infrastructuur
 - Beschrijving van verwachte gemiddelde **warmtebehoefte**
- Ook een terugblik van de afgelopen periode (zelfde punten)
- Procedureel:
 - Uiterlijk eind 2026 vaststellen, daarna elke vijf jaar actualiseren
 - Vastgesteld door B&W (nu raad) **Wat vinden we hiervan?**
 - Participatie is verplicht

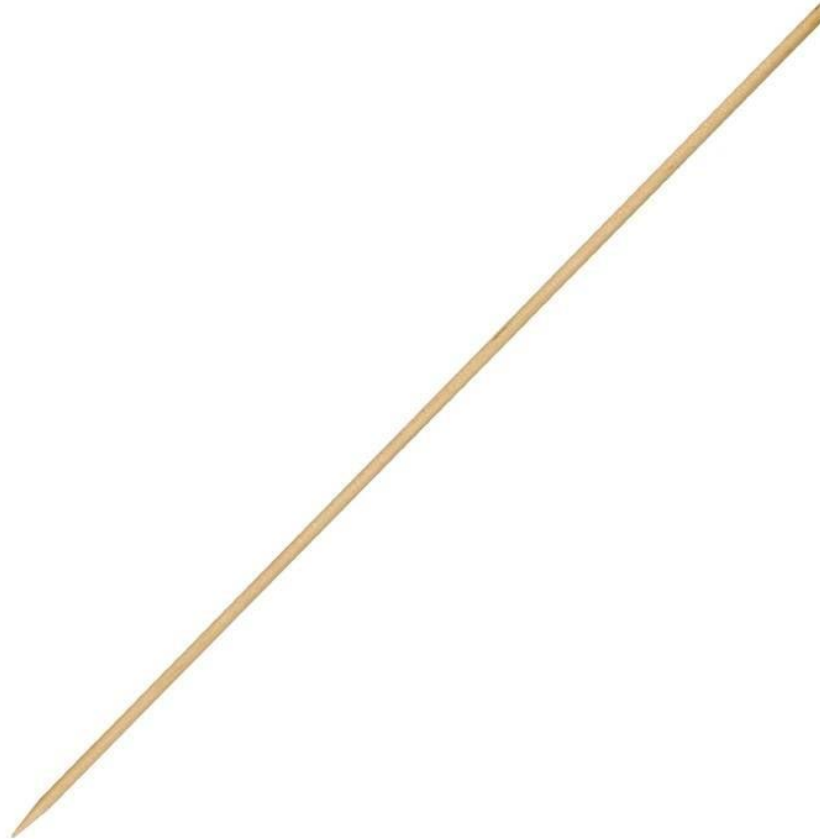
B.1 | Wat moet je regelen om te kunnen aanwijzen?

- Redeneer van achter naar voren:
 - Wil je iets met je omgevingsplan? Zorg dat er voldoende concrete informatie in het warmteprogramma is opgenomen
 - **Maar: eigenlijk nog een stap terug!**

B.2 | Maak gebruik van de gehele beleidscyclus

B.3 | De 'transitieprikker'

B.4 | Wat moet je regelen om te kunnen aanwijzen?

- Redeneer van achter naar voren:
 - Wil je iets met je omgevingsplan? Zorg dat er voldoende concrete informatie in het warmteprogramma is opgenomen
 - **Maar: eigenlijk nog een stap terug!**
- Stel je ambitieniveau en tempo vast
 - Zet een vergevorderde TvW zo nauwkeurig mogelijk om in het Warmteprogramma → goede basis voor kunnen inzetten van de aanwijsbevoegdheid
 - Op beleidsniveau nog niet helder wie/wat/waar? Concretiseer **nog niet** in het Warmteprogramma

Twee uitersten

1. Weinig te regelen in Warmteprogramma, nog geen kavels aan te wijzen of andere oplossing, hoeft niet te worden uitgewerkt in een plan, dus ook geen reden tot inzetten aanwijsbevoegdheid
2. Een of meerdere locaties en alternatieven al concreet, aan de slag met planuitwerking, proces voor omgevingsplanwijziging kan in werking worden gezet
 - Let op: dit is een juridisch traject op zich door inwerkingtreding Omgevingswet → **haak op tijd aan!**

B.5 | Waarom moet je aan de slag met het uitvoeringsplan?

- Concretisering van warmteprogramma
- **Geen juridisch figuur**, d.w.z. ruimte voor invulling en regie voor gemeenten
- Niet verplicht onder de Omgevingswet, kan wel worden vormgegeven als programma (vrijwillig)
 - Ligt voor de hand als veel verschillende acties van verschillende partijen nodig zijn
- Uitwerking op gebiedsniveau, zelf vast te stellen
 - Zelfde gebieden als warmteprogramma (lijkt logisch)
- Waarom belangrijk: uitwerking warmteprogramma en **onderbouwing/toelichting voor aanwijsbevoegdheid**
 - Werk omgevingsplanproces **naar voren gehaald**
 - **Sneller** door procedure planwijziging heen

C.1 | Het inzetten van de aanwysbevoegdheid

- **Bottom line: Gemeenten moeten flink aan de bak**
- Aanwysbevoegdheid **kan** worden gebruik door gemeenten, hoeft niet
 - *Default is 1 januari 2050 (nog), met maatwerk kunnen gemeenten afwijken in eigen tempo*
- Gemeenten moeten rekening houden met **redelijke termijn van overstap**, gemiddeld 8 jaar
 - Ambtelijke last zit voor groot deel in de periode ervoor (m.u.v. o.a. vergewisplicht art. 5.131e Bkl)
- Juridische handen en voeten geven van beleidsvoornemens uit warmteprogramma
- Zeker voor periode tot 2032 geldt: **wiel uitvinden met omgevingsplannen**

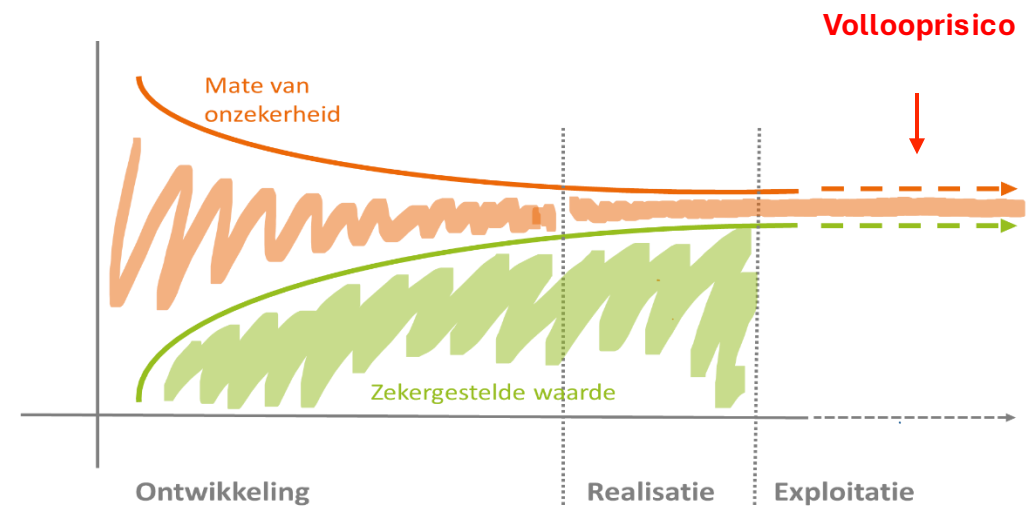
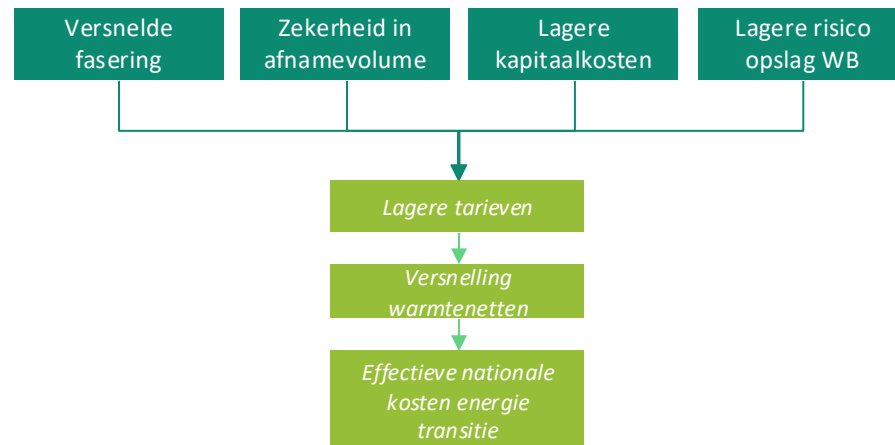
C.2 | Belangrijke pijlers: participatie en betaalbaarheid

- En dan nog participatie
 - Veel zienswijzen te verwachten vanwege grote impact
 - **Belang van uitgebreid participatieproces warmteprogramma** → wind uit de zeilen nemen
 - Uitdaagrecht o.g.v. Wet versterking participatie op decentraal niveau (1 januari 2025)
- Interessant: **nog uit te werken instructieregels** ten aanzien van de betaalbaarheid

*“Zo stelt de toelichting bij het amendement dat **de investering in maatregelen die bewoners moeten doen bij aanwijzing van de wijk in het omgevingsplan** naar verwachting voor een overgroot deel van de inwoners terug moet kunnen worden verdiend. In de algemene maatregel van bestuur onder de Wgiw, het Besluit gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Bgiw), **wordt uitgewerkt wanneer een plan van de gemeente hieraan voldoet. Wanneer de gemeente niet kan voldoen aan deze waarborg, mogen zij de wijk niet aanwijzen.** Omdat het gaat om de eis van verwachte betaalbaarheid voor het overgrote deel van bewoners, is het met deze stap alsnog mogelijk dat er een aantal huishoudens zijn voor wie het niet de meest goedkope optie is.” (Beantwoording Kamervragen over Wet collectieve warmte, 27 maart 2025)*

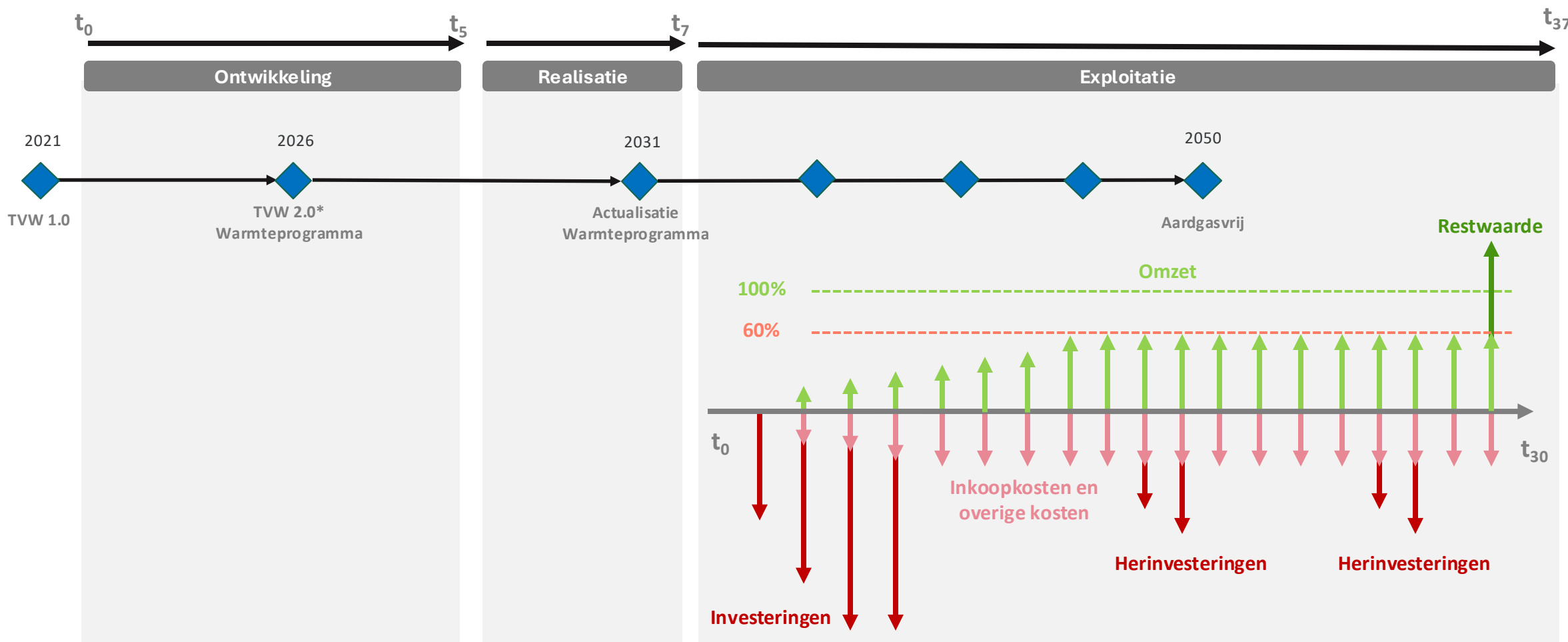
D | Waarom de aanwijsbevoegdheid inzetten?

Kernboodschap: versnelt volloop en realisatie warmtenetten, versterkt businesscase warmte, drukt warmtetarieven

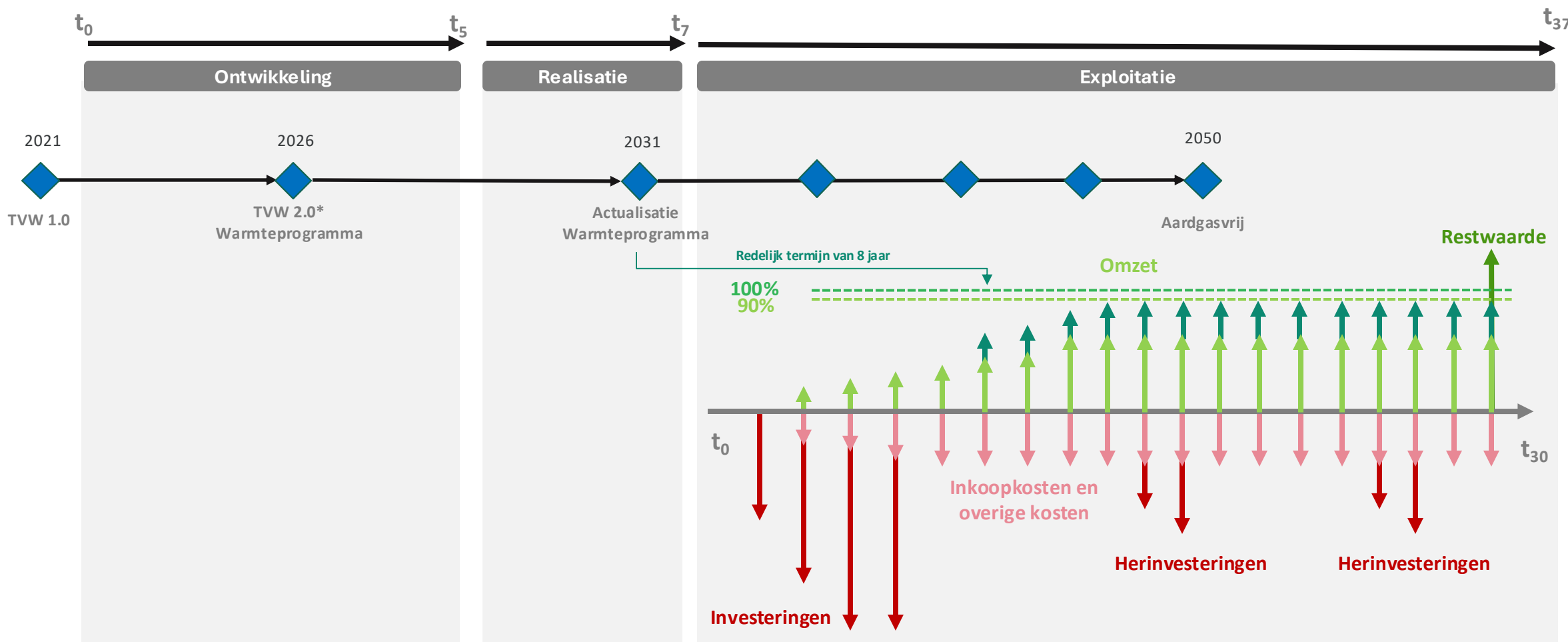
E.1 | Wat als je nu géén aanwysbevoegdheid inzet?

Kernboodschap: zonder ingrijpen wordt **kritische massa niet bereikt**, kiezen meer bewoners voor individuele oplossingen, stijgt de druk op het elektriciteitsnet en verslechtert de betaalbaarheid van het warmtenet – met als gevolg dat het collectieve systeem moeilijk van de grond komt.

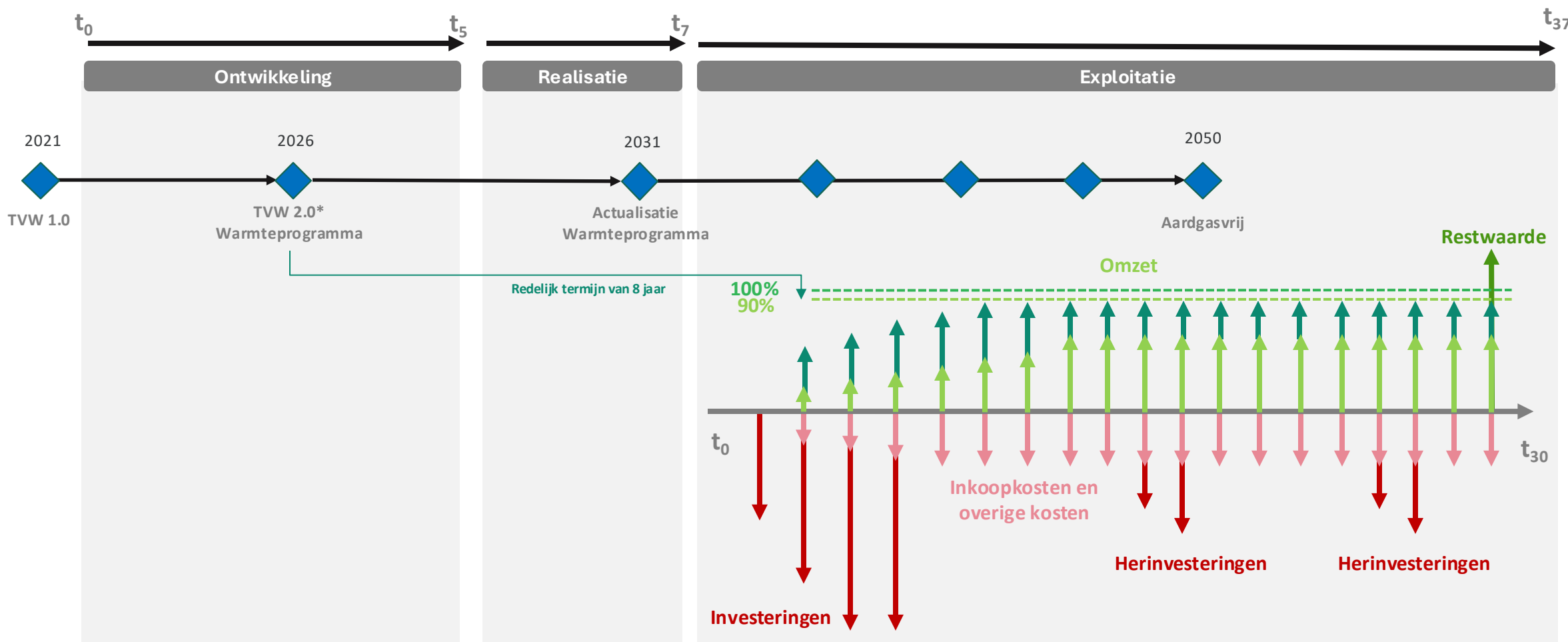
E.1 | Wat als je nu géén aanwysbevoegdheid inzet?

Kernboodschap: zonder ingrijpen wordt **kritische massa te laat bereikt**, kiezen meer bewoners voor individuele oplossingen, stijgt de druk op het elektriciteitsnet en verslechtert de betaalbaarheid van het warmtenet – met als gevolg dat het collectieve systeem moeilijk van de grond komt.

E.2 | Wat als je nu wél aanwijsbevoegdheid inzet?

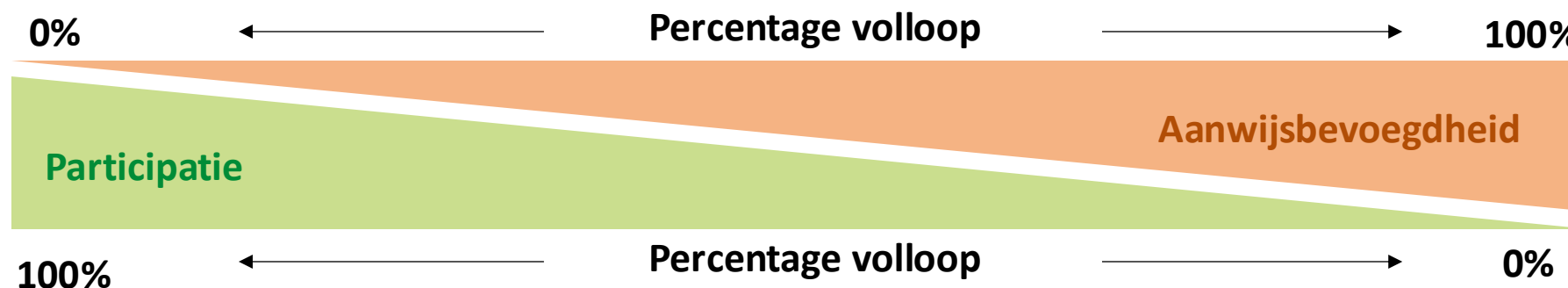
Kernboodschap: kritische massa wordt sneller bereikt, verbetert de betaalbaarheid van het warmtenet en neemt de druk op het elektriciteitsnet af

F | Op welke manier aanwijsbevoegdheid inzetten?

Kernboodschap: Relatie participatie en aanwijsbevoegdheid; meer dwang = meer zekerheid

1 Niet inzetten	De gemeente zet volledig in op participatie om het benodigde aantal aansluitingen te realiseren, bijvoorbeeld via wijkuitvoeringsplannen. De aanwijsbevoegdheid wordt niet gebruikt.
2 Inzet zodra condities haalbare buca bereikt	De gemeente stuurt actief op participatie en gebruikt de aanwijsbevoegdheid pas als 70% van de woningen vrijwillig wil aansluiten. Daarmee wordt de resterende 30% aangewezen om voldoende volloop te realiseren.
3 Inzet om condities haalbare buca te bereiken	De gemeente combineert participatie met actieve inzet van de aanwijsbevoegdheid zodra 50% vrijwillige deelname is bereikt. De andere helft wordt aangewezen om tijdig voldoende schaal te behalen.
4 Onconditioneel inzetten	De gemeente vertrouwt nauwelijks op vrijwillige deelname en zet de aanwijsbevoegdheid vroegtijdig en breed in om de benodigde aansluitgraad zeker te stellen. Participatie speelt een ondergeschikte rol.

G | **Break out**

- In 3 groepen uiteen
- In groepen bespreken:
 - Waar sta je nu?
 - Waar loop je tegenaan?
 - Wat heb je nodig om verder te kunnen?
 - *Best practices*

Terugkoppeling

RONDVRAAG & SLOT

RUIMTE VOOR VRAGEN EN DISCUSSIE

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

KERNTEAM REGIONALE ONDERSTEUNING NPLW

Hans Otten

Programmamanager & Projectleider Fakton

h.otten@fakton.com | +316 110 06 828

Thijs Boxem

Coördinator Thema's & Projectleider Royal HaskoningDHV

thijs.boxem@rhdhv.com | +316 412 26 328

Teun Bokhoven – Bestuurlijk gesprekspartner

SERVICEPUNT
DUURZAME ENERGIE